

ФІЛОСОФІЯ

УДК 297.18

DOI <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i33.1065>**Т. А. Абдуллаєва**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2112-8620>

аспірант кафедри богослов'я та релігієзнавства

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Х. М. АгаORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2430-5007>

аспірант кафедри богослов'я та релігієзнавства

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Р. Ф. ГафуріORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0454-2697>

викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

СПРОСТУВАННЯ ВИГАДАНОГО ХАДИСА ПРО ПЕРВИННІСТЬ СВІТЛА
ПРОРОКА МУХАММАДА

Постановка проблеми. Існують деякі хибні та неправильні переконання, які поширилися серед необізнаних людей. Вони читають книги про Маулід (подія народження Пророка Мухаммада), що містять неправдиві переконання, або під час вимови азану (слова прзиву до молитви) додають вислови, які суперечать ісламу, або роблять інші суперечливі з ісламом вчинки та видають себе за суфістів (глибоковірочих, які ведуть аскетичний спосіб життя). Наприклад, є книги, у яких вони пишуть: «Воістину Мухаммад – перше творіння Бога». Це висловлювання поширилося через помилковий хадис, який називається Хадис-Джабір, що нібито Пророк, мир Йому, сказав Джабіру: «Воістину перше творіння Аллаха – це сьйво твого Пророка». Цей хадис – мауду (тобто вигаданий, зовсім не має відношення до пророка Мухаммада), і він не є мовою Пророка, тому виникає необхідність протистояти помилковим переконанням і наводити ясні докази з Корану, хадисів і розумових висновків.

Мета дослідження – довести хибність Хадису-Джабір на основі богослов'я шейха Абдуллага Гарарій і звернути увагу на складність науки хадисознавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблеми займалися такі вчені, як М.Б. Аль-Бухари, Шарху аль-Манзума аль-Байкунийя фи Мусталах ал-Хадиси, У. Аль-Хадис, А.Б. Аль-Хайсами, М.Б.А. Аш-Шаукани, Ибн Ханбал, Ал-Аскалани Ибн Хаджар, Сираджуддин аль-Хусайни А.А. [1–8].

Виклад основного матеріалу. Теолог Абдур-Раззак [2] передав від Катада роз'яснення 7-го аята сури «Худ»:

وكان عرشه على الماء

Це означає: «Аль-'Арш був над водою». Йшлося про те, що вони перші, які були створені Аллахом до створення небес і землі. Ат-Табарі у тлумаченні цього аята передав від Муджахіда [2] таке роз'яснення: «Вони були створені раніше за все інше». Гідний доказ заперечення правдивості Хадиса-Джабір у тому, що це суперечить трьом хадисам-сахіх, які наведено вище. Розглянемо позицію тих, хто стверджує, що Хадис-Джабір існує, посилаючись на те, що це зафіксовано в імама Аль-Байхакий. Це неправда, оскільки у його збірках насправді немає такого хадиса. Стверджують, що цей хадис наводиться у «Мусаннаф» 'Абдур-Раззака, але у нього також немає такого хадиса, і навіть є спростування цього помилкового переконання, оскільки він писав: «Перше творіння – це вода». Аль-Хафіз Ас-Суютії [2] сказав: «Для Хадиса-Джабір немає ланцюга передавачів, який можна використовувати як основу». Шейх Абдуллаг Аль-Гарарій каже: «Ми переконані, що Хадис-Джабір – це мауду». І хафіз Ас-Суютії говорив про це у «Роз'ясненні для збірки Ат-Тірмізі», що «Хадис-Джабір» не підтверджений. Мухаддис західної частини Ісламського світу, Шейх Абдуллаг Аль-Гумарій [3] стверджував, що помилково посилатися на те, ніби Хадис-Джабір є у книгах у Абдур-Раззак. Насправді 'Абдур-Раззак сказав, що перше творіння – це вода. Також його

сучасник мухаддиси Аль-Хафіз Ахмад ібн Ас-Сиддік Аль-Гумарій [1] вважав, що Хадис-Джабір – це не хадис Пророка, а обман, і текст цього хадиса слабкий, не красномовний, а також містить суперечність. Шейх Абдуллаг стверджує: «Дійсно, положення цього хадиса таке, як сказав Аль-Хафіз Ас-Сиддік ібн Аль-Гумарій, і досить подивитися на початок, де написано, що нібито Аллах створив світло Пророка з Його світла до того, як було створено що-небудь».

Як зазначалося раніше, у цій промові є слабкість і суперечливість. Розсудлива людина, яка добре знає мову, знаючи про її багатство й алегоричні висловлювання, не прийме такого значення. Що стосується хадиса:

حديث: "أول ما خلق الله العقل" ليس له طريق ثابت كما قال الحافظ ابن حجر

тобто: «Перше, що створив Аллах – це розум», – то немає підтвердження його достовірності, як і передав Аль-Хафіз Ібн Хаджар [4]. У книзі «Ітхафус-Садатіль-Муттакіна бі-Шархі Іхья'і 'Улюмід-Дін» Аль-Хафіз Мухаммад Муртада Аз-Забідій [1] передав такий текст: «І сказав Аль-Іракий: «Що стосується хадиса, переданого від Аїші, то передав Абу Нуайм в «Аль-Хілья» [5]: Абу Бакр Абдуллаг Ібн Яхья Ібн Муауія Ат-Тольхій стверджував, що отримав підтвердження у Ад-Дар-Кутній, про те, що Сагль Ібн Аль-Марзабан Ібн Мухаммад Ат-Тамім передав від Абдуллага Аз-Зубейр Аль-Хумайдій від Ібн Уяйнаг від Мансура, від Аз-Зугрія, від Уруаг, від Аїші, що Посланник Аллаха сказав:

أول ما خلق الله العقل

тобто: «Перше, що створив Аллах – це розум», – саме так передав хадис Абу Нуайм, коли говорив про біографію Суфьяна ібн Уяйна. Також він стверджує, що не знайшов у ланцюгу осіб, котрі вважаються слабкими, тобто всі достовірні. Немає сумнівів у тому, що ланцюг сформований, але й чітко не встановлено, звідки він з'явився, тому є всі підстави вважати, що це хадис-мункар (тобто хадис, слабкіший за текстом або за ланцюгом передач порівняно з більш сильним хадисом, який називається відхиленим). Аль-Іракий говорив: «Текст хадиса від Аїші, який наведено у книзі «Аль-Хілья», такий: «Аїша розповідала: «Перше, що створив Аллах – це розум, і було йому сказано рухатися вперед, і він рухався, повернутися – і він повертався» і про те, що це створення відрізнялося від інших». Абу Ну'айм сказав: «Цей хадис – гаріб (дивись перший розділ) за ланцюгами з боку Суфьяна, Мансура, а так само Аз-Зугрія, і немає передавача цього хадиса від Аль-Хумайді, крім Сагля, і бачу, що у цьому хадисі є слабкість (хадис – доїф)». На цьому мова Аль-Хафіз Мухаммад Муртада Аз-Забідій закінчується. Аль-Хафіз аль-Іракий [6] у книзі «Роз'яснення для Іхья» сказав: «Ат-Табараній передавав в «Аль-Аусат» по тому ланцюгу Хадис через Абу Умама, а Абу

Нуайм передав від Аїші й обидва мають ступінь доїф». На цьому мова Аль-Іракий закінчується. Що стосується вислову про первинність створення Аль-калям, то Аль-Хафіз Ібн Хаджар [7] у відповідь на хадис про первинність Аль-калям сказав: «Тут потрібно об'єднати цей хадис із тим, який говорить про первинність води й Аль-Арша, тобто первинність Аль-калям відносна. Він перший, що було створено після води й Аль-Арша. Він, по відношенню до інших (тіл, які пишуть) творинь, є першим у понятті запису того, що буде до кінця світу. Висловлювання:

أما قول: "أول ما خلق الله العقل"

тобто «Перше що створено Аллахом – аль-акль (розум)» не має підтвердження достовірності його ланцюга, а в разі його підтвердження як хадису Пророка, то, що було сказано вище, є його тлумаченням». На цьому мова Аль-Хафіза закінчується. Що стосується того, що сказав Ібн Хаджар Аль-Гайтамій у роз'ясненні книги «40 Хадисів Пророка» для Ан-Науауї: «Первинність Аль-калям відносна, а первинність світла Мухаммада – абсолютна». На цьому його мова закінчується, і таке роз'яснення суперечить правдивому хадису Пророка, а також суперечить правилу, встановленому теологами науки про визначення хадиса, де ясно сказано, що у разі суперечності хадису зі ступенем доїф підтвердженим хадисам немає необхідності його тлумачити. Береться до уваги підтверджений хадис і не приймається хадис доїф. Це затверджено у книгах «Мустолях Аль-Хадис», а також у книгах «Про основу віровчення».

А щодо хадисів: «Я був пророком, а Адам був між водою і глиною», «Я був пророком, не було ні води, ні глини», – то вони також не достовірні [8]. Підтверджує це аят 30 сури «Аль-Анбія»:

وجعلنا من الماء كل شيء حي

Це означає: «Перше створення – це вода і з неї створено все живе». Після того, як було наведено ясний аят і ясні хадиси, варто наголосити на тому, що прирівнювати аят Священного Корану і хадис-оахіх із хадисом-доїф неправильно. Хадис «Майсаратуль-Фаджр» про те, що Пророк був (тобто вже був відомий) тоді, коли було створено тіло Адама, у яке ще не увійшов дух, – це хадис-сахіх.

حديث: "كنت نبيا وءادم بين الروح والجسد"

Цей Хадис передав Ахмад ібн Ханбаль [6]. Аль-Хафіз аль-Гайсамій [9], посиляючись на Ат-Тобараній [10] і Ахмада сказав, що передавачі хадису достовірні, тобто хадис є сахіх. Значення цього хадису ні в якому разі не вказує на первинність пророка Мухаммада щодо всіх створених. Пророк Мухаммад був відомий, і ангели знали, що буде Посланник Аллаха Мухаммад в описі Посланця ще до того, як увійшов дух у тіло Адама. Аль-Хакім [11] і Аль-Байгакий [12] передали від Ірбада ібн Сарія, що він чув слова Пророка:

"حديث: "إني عند الله في أم الكتاب لخالتم النبيين. وءادم لمجننل في طينته"

«Я відомий на Дошці Доль тим, що Я останній з усіх пророків ще до того як був повністю створений Адам». Аль-Байгакий [12] передав, що мова Пророка:

”حديث: ”اني عبد الله وخاتم النبيين وإن آدم لمجدل في طينته“

«Я раб Аллаха і печатка пророків і Адам ще не був повністю створений», має сенс, що до створення батька всіх людей і першого з пророків – Адама, було відомо, що буде пророк Мухаммад останнім – печаткою всіх пророків, оскільки це визначено Аллахом. Є деякі люди з Індії, які пишуть, що ступінь цього хадиса (про первинність Пророка) змінився на сахіх-лі-гайрігі внаслідок його поширеності серед простих людей. Існує правило: навіть якщо хадис, що має ступінь мауду, тобто помилковий, поширений серед простих людей, то не можна брати його як сахіх-лі-гайрігі, але, якщо хадис-доїф прийнятий теологами-муджтагідами, то його ступінь доїф може змінитися на сахіх-лі-гайрігі. Тому, якщо вони говорять, що ступінь хадиса мауду змінився на сахіх лі-гайрігі, то вони мають навести доказ, назвати вчених муджтагідов, таких імамів, як Аш-Шафій, Абу Ханіфа, Малік або Ахмад. Тому, якщо серед теологів, нижчих за категорією, вчених останніх поколінь, брали хадис-мауду, то все ж істина не змінюється і ступінь хадиса теж не змінюється. Коли хадис-доїф прийнятий у громади, то це означає, що він прийнятий у муджтагідов. Такий хадис називають сахіх-лі-гайрігі. Наприклад, хадис про використання морської води для аль-Ууду [13]:

البحر هو الطهور ماؤه الحل ميتته

Із нього випливає, що морська вода чиста, можна здійснювати омивання морською водою, дозволено вживати у їжу морських тварин, що живуть тільки у воді.

Ібн Хаджар Аль-Гайтамій, коли згадав Хадис-Джабір у «Роз’ясненні 40 Хадисів Ан-Науауїй», не передавав від жодного хафіза про ступінь хадиса, а писав, що він сам взяв те, що задовольняло його мову. Він намагався дати доказ, посиляючись на хадис, переданий імамом Ат-Тірмізі, де сказано, що перше творіння – Аль-калям:

إن أول ما خلق الله تعالى القلم

Він, послаючись на імама Ат-Тірмізі, говорив, що первинність Аль-калям відносна та продовжував говорити від себе, що первинність світла Пророка істинна та не посилався на жодного теолога. Цим він намагався підтвердити, що перше творіння – це світло Пророка. Йому не належало навіть намагатися давати тлумачення ясному тексту (ясні аяти, хадиси-сахіх) без існування іншого абсолютно ясного тексту або розумового доказу.

Думка теологів або осіб, статус яких менший, ніж ступінь хафіза, для визначення ступеня хадиса не приймається. Тому автори говорять про те, що ніхто з перших теологів і наступних за ними зі ступенем хафіз не дав оцінку того, що хадис про

первинність світла Пророка є правильним, також ніхто із хафізів не згадав хадис про первинність світла Пророка в своїй книзі, де привів умови того, що у цій книзі зібрані хадиси тільки зі ступенем сахіх. Тому неможна присвоювати будь-якому хадису ступінь сахіх лише через те, що він є у книзі одного з хафізів, який не вказав, що у ній зібрані тільки хадиси-сахіх. Наприклад, імам Ахмад ібн Ханбаль, шейх Аль-Хуффаза (великий Хафіз), Муджтагід у «Муснад Ахмад» перерахував тисячі хадисів-сахіх і тисячі доїф і не вказав їх ступеня. Аль-Хафіз Зайнуд-Дін аль-Іракі, учитель Ібн Хаджара Аль-Асколяні говорив, що у «Муснад Ахмада» є 14 хадисів-мауду. Якщо це виявлено у шейха Аль-Хуффаза, то, що можна сказати про вчених меншого ступеня, як, наприклад, Аль-Хафіз Абдур-Раззак, який є автором книги, відомої під назвою «Аль-мусаннаф» та інших під назвою «Ат-тафсир», «Аль-Джамі».

У Хадиса-Джабір є 3 причини, які явно підтверджують те, що він не є мовою пророка Мухаммада: «Перше творіння Аллаха Всевишнього – це сяйво твого Пророка, о Джабір! Він створив Його з Його світла до всього іншого». Перша причина: текст суперечить сам собі у тому, що в першому реченні стверджується, що світло Пророка абсолютно є першим творінням Бога, а у другому реченні йдеться про те, що Пророк був створений із Його світла раніше за інших. Якщо припустити, що займенник «Його» у виразі «з Його світла» у другому реченні: «Він створив Його з Його світла до всього іншого» означає, що світло Пророка було створене з того світла, яке було створене Богом, тоді виходить, що світло Пророка не є першим, що суперечить першій пропозиції, нібито абсолютне перше творіння Аллаха Всевишнього – це світло Пророка. Якщо ж припустити, що займенник «Його» у виразі «з Його світла» означає, що світло Пророка нібито є частиною Бога, вважаючи, що Бог є світло – об’єкт, поділений на частини, то це не тільки омана через надання Богу подібності, але й невіра і надання Всевишньому товариша. Друга причина: Аль-Хафіз Абуль-Фадль Ахмад ібн Аль-Гумарій Аль-Магрибій сказав, що Хадис-Джабір – мауду, як уже доведено. Як доказ він навів рішення теологів, що, якщо у хадисі немає красномовності та є стилістичні помилки, то він мауду і ні в якому разі не є хадисом. Пророк був особливо красномовним, і не було у нього негарних, а тим більше суперечливих слів в одному тексті.

Третя причина: Суляйман Аль-Джамаль у його роз’ясненні книги «Аш-Шамайль» для Сад Ад-Діна Ат-Тафтазаній у книзі «Роз’яснення віршів-Бурда»: «Кожне знамення прийшло від почесних пророків, і було пов’язане від Його світла з Ним» записав [14] такий текст: «Розповідається про те, що нібито Джабір ібн Абдуллаг Аль-Ансар говорив: «Я питав Посланника Аллаха: що було створено пер-

шим? Посланник відповів: Першим було створене сяйво твого Пророка, о Джабір! І після цього з нього було створено благо, а після цього створено зло. Це світло залишалося 12 000 років на рівні наближеності, а потім світло було поділене на 4 частини. І створив Аллах з однієї частини Аль-Арш, з іншої Аль-курсій, з третьої – ангелів, носіїв Аль-Арша і зберігачів Аль-курсій. Залишив четверту частину 12 000 років на рівні любові. Потім ця частина була розділена на 4 частини, і було створено з першої – Аль-калям, із другої – дух, із третьої – Рай. І залишив четверту 12 000 років на рівні страху. Потім остання була розділена на 4 частини, і було створено з першої – сонце, з другої – ангелів, з третьої – місяць і планети. І залишив четверту частину на 12 000 років на рівні надії. Потім вона була розділена на 4 частини, і було створено з першої – розум, з другої – терпіння і знання, з третьої – огорожу і вдачу. І залишив четверту 12 000 років на рівні сорому. Після цього з неї стали капати 124 000 крапель, і з них створені душі пророків. І коли почали дихати, то був створений світ всіх душ святих, шагідів (мучеників), всіх радісних і покірних до кінця Світу. Потім нібито Пророк сказав: Аль-Арш і Аль-курсій із Його світла. Ангели небес і землі, Рай із Його світла. Сонце, місяць, планети з Його світла. Удача, розум, знання, душі пророків і Посланців з Його світла. Святі, шагіди і все благочестиві із залишку Його світла. Потім Аллах створив 12 бар'єрів, і Він залишив той світ за ними на рівнях: поклоніння, радості, гордості, почесності, знання, впевненості, і цей світ поклонявся Аллаху в кожному з цих бар'єрів по 1 000 років. Після цього Аллах витяг світло з цього місця за бар'єр і зібрав його на землі, де був сяючим. Був створений Адам. І цей світ був у Нього в лобі. Він передав його Шісу, і так передаючись, він дійшов до Абдуллага ібн Абдуль-мутталиба, який передав своїй дружині Аміні і при народженні він перейшов до твого Пророка (Пророк нібито говорив Джабіру). І на світло Він вийшов Паном всіх Посланців, печаткою пророків і лідером благочестивих, о Джабір!». Закінчено текст Ас-Сауїй.

Шейх Абдуллаг Аль-Гарарій стверджував, що його сучасник шейх Абдуллаг Аль-Гумарій [15], мухаддис із Марокко, писав: «У деяких книгах про народження Пророка (Маулід Ан-Набій) є хадиси, що суперечать нашій релігії та тому, чого навчав нас Пророк, мир Йому». Це один із видів крайнощів, і не можна давати виправдання цим текстам, тому що вони – не мова Пророка. Теологи одностайно підтвердили, що можна використовувати деякі хадиси-доїф, якщо йдеться про моральність, гідність чи почесності Пророка, але хадис-мауду, тобто обман із посиланням на Пророка, не можна брати навіть у цьому випадку. Пророк Мухаммад, мир Йому, сказав [16]:

حديث: "من حدث عني بحديث يرى أنه كذب فهو أحد الكاذبين

Це означає: «Якщо хтось посилається на мене (Пророка) і говорить неправду, то він – брехун», а також передано, що Пророк Мухаммад, мир Йому, сказав [16]:

حديث: "من كذب علي متعمداً فليتبوأ مقعده من النار

Це означає: «Хто посилається на Мене й обманює навмисно, то нехай знає, що йому приготовлено місце у пеклі».

Отже, внаслідок роз'яснення авторами статті виявлено три причини недостовірності цього хадиса. Текст суперечить сам собі у тому, що у першому реченні стверджується, що світло Пророка абсолютно є першим творінням Бога, а у другому йдеться про те, що Пророк був створений із Його світла раніше за інших. Цей текст вже не можна вважати таким, що змінився на одне слово, він став зовсім іншим текстом. Слабкість самого тексту згідно зі стилістикою арабської мови, існування такої слабкості – це фактор для теологів, які займалися питанням визначення ступеня хадисів «Мусталах Аль-Хадис», щоб давати хадисам ступінь мауду, тобто вигаданий, що не є мовою Пророка. У цих хадисах є переривання в ланцюгу передачі між Ісхаком ібн Ібрагімом Ад-Дабар і Аб-дур-Раззаком.

Література

1. Аль-Бухарі М.Б. Исма'ил. Аль-Джами' ас-сахих. Москва : Благотворительный Фонд «Ибрагим бин Абдулазиз Аль Ибрагим», 2002.
2. Шарху аль-Манзума аль-Байкунийя фи Мусталах ал-Хадиси. Ан-назим Умар ибн Мухаммад ибн Футух аль-Байкуни ад-Димашки аш-Шафии. Джем-у ва таргиб-Абдулла Сираджуддин аль-Хусайни. Халеб : Мактабату дару аль-Фалаях, 2009.
3. Аль-Хадис У. Ли ибна-Салаях. Аль-имам Абу Амр Усманибн Абдуррахманаш-Шахразури. Тахкиквашарх Нуруд-Дин 'Итр. Димашк : Даруль-Фикр, 1984.
4. Аль-Хайсами А.Б. Абу Бакр. Маджма' аз-Заваид. Каир : Кудси, 1952.
5. Аш-Шаукани М.Б.А. Нейл ал-Аутар Шарх Мунтака аль-Ахбар. Дамаск : Дар аль-Хейр, 1918.
6. Ибн Ханбал. Муснад. Каир : Кудси, 1913.
7. Ал-Аскалани Ибн Хаджар. Булуг аль-Маарам. Баку : Умма, 2002.
8. Сираджуддин аль-Хусайни А.А. Комментарии к аль-манзума аль-Байкунийя. Казань : Казанский федеральный университет, 2014.
9. Ан-Наави Йахйя Б.Ш. Сады праведных. Москва : Бадр, 2002.
10. Дарими А.Б.А.Р. Сунан. Дамаск : Дар аль-Хейр, 1949.
11. Ибн Хайр М.Б.Х. Фихрист. Багдад : Aleilm, 1963.
12. Аль-Кушайри М.Б.Х. Сахих. Каир : Кудси, 1974.
13. Давуд А. Сунан. Каир : Кудси, 1950.
14. Даракутни. Сунан. Каир : Кудси, 1963.
15. Ат-Тирмизи ибн-Иса М. Сунан. Каир : Кудси, 1975.
16. Ибн Маджа М.Б.Й. Сунан. Каир : Кудси, 1973.

Анотація

Абдуллаєва Т., Ага Х., Гафурі Р. Спростування вигаданого хадиса про первинність світла Пророка Мухаммада. – Стаття.

Досліджено виникнення вигаданого Хадиса-Джабір і хибних і неправильних переконань, які поширилися серед необізнаних людей. Ці переконання поширилися через помилковий хадис, котрий називається Хадис-Джабір, що нібито Пророк сказав Джабіру: «Воістину перше творіння Аллаха – це сяйво твого Пророка». Цей хадис – мауду (тобто вигаданий), і він не є мовою Пророка, тому виникає необхідність протистояти помилковим переконанням і наводити ясні докази з Корану, хадисів і розумових висновків. Мета дослідження – довести хибність Хадису-Джабір на основі богослов'я шейха Абдуллага Гарарій і звернути увагу на складність науки хадисознавства. Основний доказ, на який спираються ісламські теологи, – це аяті Корану. Ібн Хаджар Аль-Гайтамій, коли згадав Хадис-Джабір у «Роз'ясненні 40 Хадисів Ан-Науауї», не передавав від жодного хафіза про ступінь хадиса, а писав, що він сам взяв те, що задовольняло його. Цей хадис – мауду (тобто вигаданий, і зовсім не має відношення до Пророка Мухаммада), і він не є мовою Пророка. У дослідженні надано ясні докази з Корану, хадисів і розумових висновків. Авторами статті виявлено три причини недостовірності цього хадиса: суперечливість у самому тексті (ідтираб), слабкість тексту згідно зі стилістикою арабської мови та переривання у ланцюгу. Якщо заглибитися у слова «світло Пророка з Його світла», то виходить, що Аллах створив світло Пророка зі створеного світу, то світ Пророка є другим творінням, а не першим, що не є правильним. Якщо ж мається на увазі, що Аллах – світло, то виходить, що Пророк – частка від світла Аллаха, що теж є хибним і суперечить релігії. Про переваги Пророка є багато хадисів і аятів із Корану, які підтверджують гідність пророка Мухаммада. Пророк не потребує брехливої підтримки. Не можна переходити межі релігії нібито через любов до Пророка, не можна посилатися на Пророка, обманюючи, говорити, що він – зі світла.

Ключові слова: передавач, ланцюг, сподвижник, іслам, теологія.

Summary

Abdullaieva T., Aga Kh., Gafuri R. Refutation of a fictional hadith about the primacy of light of the Prophet Muhammad. – Article.

The origin of the fictional Hadith-Jabir and the false and incorrect beliefs that have spread among ignorant people have been studied. These beliefs spread through a false hadith called the Hadith-Jabir, which the Prophet allegedly told Jabir: "Verily the first creation of Allah is the radiance of your Prophet." This hadith is Maudu (that is, fictional, and has nothing to do with the Prophet Muhammad), and it is not the language of the Prophet, so there is a need to counter erroneous beliefs and provide clear evidence from the Qur'an, hadiths and inferences. The aim of the study was to prove the fallacy of the Hadith-Jabir based on the theology of Sheikh Abdullah Garari and to draw attention to the complexity of the science of hadith. The main evidence on which Islamic theologians rely is the verses of the Qur'an. Ibn Hajar al-Haitami, when he mentioned the hadith-jabir in the Explanation of the 40 Hadiths of An-Nawawi, did not narrate from any hafiz about the degree of hadith, but wrote that he himself took what pleased him. This hadith is maudu (ie fictional, and has nothing to do with the Prophet Muhammad), and it is not the language of the Prophet. The study provides clear evidence from the Qur'an, hadiths and mental conclusions. As a result of the explanation of the authors of the article, three reasons for the unreliability of this hadith were revealed: inconsistency in the text itself (idthirab), weakness of the text according to the style of the Arabic language and interruption in the chain. There are many hadiths and verses from the Qur'an about the advantages of the Prophet, which confirm the dignity of the Prophet Muhammad. The prophet does not need false support. It is impossible to cross the boundaries of religion ostensibly because of love for the Prophet, it is impossible to refer to the Prophet, deceiving, to say that he is from the light.

Key words: transmitter, chain, companion, Islam, theology.